



Elements Suomi Oy
Lönrotinkatu 5 00100 Helsinki

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksissa (YVAL 252/2017), Elements Suomi Oy, Pyöreisen tuulivoimahanke, Viitasaari

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA

HANKE Elements Suomi Oy, tuulivoimahanke, Viitasaari

HANKEVASTAAVA Elements Suomi Oy, yhteyshenkilönä Elina Huhtinen

ASIAN VIREILLETULO Elements Suomi Oy on pyytänyt 23.4.2025 Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (Keski-Suomen ELY-keskus) päätöstä siitä, edellyttääkö Pyöreisen tuulivoimahanke Viitasaarella YVA-lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä. Hankkeesta vastaava on toimittanut YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta YVA-menettelyn soveltamista koskevan päätöksen laatimista varten.

HANKKEEN TIEDOT Elements Suomi Oy suunnittelee enintään kuuden tuulivoimalan kokoisen tuulivoimapuiston rakentamista Viitasaaren kaupungin eteläosaan. Pyöreisen tuulivoimahankkeen alue on pinta-alaltaan noin 1 253 hehtaaria. Lähimmät taajama-alueet ovat Viitasaaren keskustaajama noin 10 kilometrin etäisyydellä hankealueesta koilliseen ja Kannonkosken kunnan keskustaajama noin 17 kilometrin etäisyydellä hankealueesta länteen. Tuulivoimaluetta ei aiota aidata. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, mitä on käytetty alustavissa vaikutusten arvioinneissa. Yksikköteho suunnitellussa voimalassa on noin 6,8 MW, jolloin hankkeen kokonaisteho olisi noin 40,8 MW.

Hankealueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein. Alustavasti tuulipuiston sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan maakaapelina ja johdonvarsiliityntänä alueen pohjois- ja koillispuolella kulkevaan 110 kV voimajohtoon, joka sivuaa hankealuetta. Uuden rakennettavan maakaapelin pituus on noin 1 km. Toisena vaihtoehtona on maakaapelina toteutettava liityntä Viitasaaren sähköasemalle, joka sijaitsee noin 7 kilometrin etäisyydellä hankealueen itäpuolella. Uuden johtokäytävän raivaamiselle ei ole tarvetta, koska hankkeessa aiotaan hyödyntää olemassa olevaa johtokäytävää.

Uutta tiestöä rakennetaan vähän ja se yhtyy olemassa olevaan tieverkkoon. Olemassa olevat tiet vaativat parantelua. Tieverkostoa tullaan käyttämään jatkossa voimaloiden huolto- ja valvontatoimenpiteisiin.

HANKEALUE

Hankealue on pääosin havupuuvaltaista ojitettua metsätalousaluetta. Hankealueelle on hyvät metsätieyhteydet. Myös hankealueen lähiympäristö on metsävaltaista, vaikkakin maisemassa on paikoin myös pieniä peltoalueita. Nykytiedon valossa hankealueella sijaitsee neljä kappaletta lampia tai pieniä järviä ja alueen läpi kulkee kaksi puroa. Kyseiset vesistöt eivät ole tilaluokiteltuja. Lähimmät suuret vesistöt ovat 3–7 km etäisyydellä sijaitsevat Vuosjärvi (länsi), Muuruejärvi (luode), Ylä-Keitele (pohjoinen) ja Keitele (itä). Hankealueelta valumavesiä päätyy Muuruejärveen ja pienempien järvien kautta Vuosjärveen sekä Ylä-Keiteleeseen.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa kaavaa eikä sille sijoitu maakunta-kaavassa osoitettuja merkintöjä. Lähin maakuntakaavan merkintä on pohjoispuolella hankealueen rajan tuntumassa oleva maisema-/matkailutie ja itäpuolelle rajautuva matkailun ja virkistysalue. Maakunta-kaavassa on osoitettuina niin matkailulle, virkistykselle, asumiselle kuin vapaa-ajan asumisellekin merkittäviä vetovoima-alueita 10 km säteellä hankealueesta. Noin 3,5 km päässä hankealueelta etelään sijaitsee maakuntakaavaan merkitty tuulivoima-alue, jolle suunnitteilla olevat Haukilan ja Vuorijärven tuulivoimahankkeet osin sijoittuvat. Noin 14 km päässä koilliseen sijaitsee maakuntakaavassa osoitettu Karhunkorven tuulivoima-alue, jolle suunnitellaan samannimistä hanketta. Hankealueella ei ole voimassa asema-, ranta-asema- tai yleiskaavoja. Lähimmät kaavat ovat hankealueen länsi- ja pohjoispuolella noin 1,6–2 km etäisyydellä.

Hanke-alueella sijaitsee kaksi yksityistä luonnonsuojelualuetta: Vesterisen sydänmaan luonnonsuojelualue (YSA206184) ja Einonmaan luonnonsuojelualue (YSA233122). Hankealueen ympärillä alle 2 km etäisyydellä sijaitsee suojelualueita ja arvokkaita kallioalueita: noin 600 m etäisyydellä Hakovuori-Kalliomaet (KAO090246), noin 1,2 km etäisyydellä Karhulammin puisto (YSA230515), noin 1,5 km etäisyydellä Koljatin luonnonsuojelualue (YSA092878) ja noin 1,7 km etäisyydellä Karhuvuorien kallioalue (KAO090244). Hankealueen ympärillä on kolme Natura 2000-aluetta: noin 1,6 km etäisyydellä Hakovuori-Koljatti (FI0900120, SAC), noin 5,1 km etäisyydellä Ylä-Keitele (FI0900119, SAC/SPA) ja noin 6 km etäisyydellä Kylkisaaret-Raakkipuron metsä-Pohjoiskallio (FI0900091, SAC).

30 km säteellä hankealueesta sijaitsee useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Näistä merkittävin on 5,5 km päässä hankealueesta sijaitseva Huopanankosken kulttuuriympäristö.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO HANKKEEN MERKITTÄVISTÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA JA ESITYS HAITTOJEN LIEVENTÄMISTOIMISTA

Maankäyttö ja kaavoitus

Hankkeesta vastaavan mukaan hankkeen ei nähdä aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen. Hanke ei ole maakuntakaavan vastainen ja sille on saatu myöntävä lausunto puolustusvoimilta. Alueen pääkäyttötarkoituksena säilyy metsätalous. Tiestön rakentamisen ja

18.6.2025

tuulivoimaloiden rakenteita ja rakentamista varten raivattavan metsäpinta-alan määrää ei pidetä merkittävänä verrattuna muihin vastaavanlaisiin hankkeisiin alueella. Merkittävin muutos maankäytön suhteen kohdistuu voimaloiden sijoitusalueille, joissa nykyisenkaltainen maankäyttö estyy voimalan toiminnan ajaksi.

Maisema, muinaisjäännökset ja kulttuuriympäristö

Hankkeen vaikutuksia maisemaan, muinaisjäännöksiin ja kulttuuriympäristöön ei pidetä hankevastaavan mukaan merkittävänä, koska kohteiden nähdään sijaitsevan riittävän etäällä ja olevan luonteeltaan paikallisia. Näkemäalueanalyysin mukaan hankkeen aiheuttamat näkymät kohdistuvat samoille alueille kuin viereisissä hankkeissa. Pelkästään Pyöreisen hankkeesta johtuvia näkymäalueita muodostuu alle 5 km etäisyydelle lähinnä avoimille peltoalueille ja pienille järville. Yli 5 km matkalla näkymät vaikuttavat lähinnä Ylä-Keiteleen Lätinrannan selälle ja Sulkavanlahteen sekä Hännilänsalmen itäpuolelle. Näköyhteyksien ja vaikutusten nähdäänkin jäävän pieniksi virkistys- ja matkailupalvelukohteisiin ja alueisiin sekä kulttuuriympäristöihin.

Vesistöt

Vaikutukset pintavesiin arvioidaan paikallisiksi, lyhytkestoisiksi ja vähäisiksi. Tuulivoimapuiston pintavedet eivät laske tai kulkeudu suoraan Hakovuori-Koljatin (FI0900120) tai Ylä-Keiteleen (FI0900119) Natura-alueille. Hankealue on suurilta osin ojitettua metsätalousaluetta, josta löytyy niin jokia, järviä kuin pieniä lampiakin. Hankealueella tai sen läheisyydessä ei kuitenkaan sijaitse vesistövaikutuksille herkkiä kohteita. Hankkeen ei arvioida aiheuttavan pohjaveden pilaantumisriskiä. Hankealueella ei myöskään sijaitse kartoitettuja lähteitä. Suurimmaksi pilaantumisriskiksi vesistöille nähdään onnettomuudet, joiden riskit pyritään minimoimaan ja niihin varaudutaan asianmukaisin suojatoimin.

Luonnonarvot

Hankkeen kaavaprosessin yhteydessä, ennen tuulivoimaloiden rakentamista tullaan hanketoimijan mukaan selvittämään asianmukaisesti hankealueen luonnonolot, kasvillisuus ja muu lajisto sekä hankkeen vaikutukset niihin. Hankkeella ei nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia huomioarvoisiin luontotyyppeihin tai kasvillisuuteen saatavilla olevan paikkatiedon valossa. Hankealueella on metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Hankealueella voi esiintyä pienialaisesti vanhaa metsää, mutta rakentamisen on määrä kohdistua nuoriin tai varttuneisiin metsiin. Hanketoimijan mukaan alueen lajisto koostuu tavanomaisista soiden, metsien ja niittyjen lajeista, pois lukien yksittäinen havainto raidankeuhkojäkelästä.

Hankkeella arvioidaan olevan linnustovaikutuksia niin rakentamisen kuin itse toiminnan aikana. Hankealueella on tehty havaintoja petolinnuista, mutta pesimätietoja alueelta ei ole saatavilla. Alue sijoittuu kurkien syksyisen päämuuttoreitin reuna-alueelle, jolle sijoittuvat myös muut lähimmät

18.6.2025

tuulivoimahankkeet. Voimaloiden aiheuttama melu, välke ja liike voi vaikuttaa pesimälinnustoon häiritsevästi.

Hankkeen vaikutukset Luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajeihin sekä suurpetoihin ja metsäpeuraan arvioidaan pieniksi. Nykytilassa hankealueen ei nähdä hanketoimijan mukaan soveltuvan hyvin direktiivilajien, eikä muiden suurpetojen kuin ilveksen elinalueeksi. Meluhaitat voi kuitenkin vaikuttaa karhujen elintilaan kaventavasti.

Suojelualueille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia, sillä voimaloita tai muita rakenteita ei ole suunniteltu sijoitettavan suojelualueiden välittömään läheisyyteen.

Melu ja välke

Mallinnustulosten perusteella tuulivoimaloiden keskiäänentaso jää tarkastuspisteissä mallinnuksen perusteella valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 ohjearvojen alapuolelle. Muiden tuulivoimahankkeiden kanssa syntyvät yhteisvaikutukset eivät myöskään arvioiden mukaan ylitä ohjearvoja.

Välkehäiriö jää mallinnuksen mukaan kohtalaisen pieneksi. Yhteen vakituisen asuntoon välkettä muodostuu 8 tuntia tai enemmän. Välkkeen määrää pystytään kuitenkin toiminnan aikana säätelemään niin, ettei 8 tunnin välkeaika pääse ylittymään. Muihin lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin välkeaika on noin 1 tuntia tai alle, eli alittaa ohjearvon. Välkkeen suhteen yhteisvaikutukset muiden tuulivoimaloiden kanssa eivät aiheuta ohjearvon ylityksiä.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Liikenteen muutosten aiheuttamat vaikutukset arvioidaan jäävän pieniksi ja keskittyvän lähinnä rakennusvaiheeseen, jolloin vaikutus on suurempi ja liikenneturvallisuus saattaa heikentyä.

Hankkeen ei arvioida vaikuttavan merkittävästi elinkeinojenharjoittamiseen hankealueen läheisyydessä. Merkittävimmiksi vaikutuksiksi arvioidaan se, ettei tuulivoimaloiden ja uuden tiestön kohdalla voida harjoittaa maa- ja metsätaloutta rakentamisen ja tuulivoimalan toiminnan aikana. Muutoin hankealueella toiminta voi jatkua normaalisti. Hankkeella nähdään olevan rakentamisen aikana positiivisia työllisyysvaikutuksia.

Hankealueella ei ole asutusta. 1 km säteellä alueen rajasta sijaitsee 9 lomarakennusta ja 19 asuinrakennusta. 5 km säteeltä löytyy kohtalaisen paljon asuin- ja lomarakennuksia. Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei kuitenkaan sijaitse herkkiä kohteita. Vaikutukset terveyteen, turvallisuuteen, elinoloihin, asutukseen, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön arvioidaan kaikkiaan vähäisiksi. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa arvioidaan myös vähäisiksi, vaikkakin melun, välkkeen ja maisemanmuutoksen tiedostetaan voivan vaikuttaa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kielteisesti.

Yhteenvedon mukaan hankevastaava toteaa, ettei Pyöreisen tuulivoimahankkeeseen ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä. Kaavoitusprosessin yhteydessä on määrä laatia kaavoituksen lähtötiedoiksi tarvittavat tarkentavat selvitykset.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt hankkeesta lausunnot 24.4.2025 seuraavilta tahoilta: Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Metsähallitus ja Viitasaaren kaupunki. Ohessa annetut lausunnot osittain tiivistettyinä. Lisäksi ennen päätöksen tekoa hankkeesta on pyydetty asiantuntijakommentit Keski-Suomen ELY-keskuksen eri asiantuntijoilta.

Keski-Suomen liitto korostaa yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä, kun hankkeen ympäristössä on vireillä myös muita tuulivoimahankkeita. Keski-Suomen liitolla ei ole muuta lausuttavaa asiasta.

Keski-Suomen museo toteaa, että arkeologinen kulttuuriperintö on hankeselvityksessä huomioitu siltä osin mitä muinaisjäännösrekisteriin on merkitty, muinaisjäännösrekisterin tarkistamisen ajankohtaa ei ole tuotu esiin. Selvityksessä mainitaan lisäksi, että arkeologiset kohteet ovat yleensä paikallisia eivätkä kovin herkkiä maisemallisille vaikutuksille. Selvityksessä ei ole taulukoitu arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Hankeselvityksessä ei ole arvioitu sitä onko hankealueella tarve arkeologiseen inventointiin. Tästä huolimatta suunnitelmassa esitetään, että hankkeella ei ole vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Keski-Suomen museo huomauttaa, että ympäristöllä on olennainen vaikutus kohteiden luonteeseen ja säilymiseen. Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön tulee arvioida aivan samoin kuin muutkin vaikutukset, myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Keski-Suomen museo huomauttaa myös, että vaikka muinaisjäännösrekisterissä ei ole kohteita alueella, se ei tarkoita, etteikö kohteita voisi olla. Syynä voi olla se, että aluetta ei ole aikaisemmin tutkittu.

Keski-Suomen museo katsoo, että hankkeessa on tarve arvioida ympäristövaikutuksia huolellisemmin arkeologisen kulttuuriperinnön suhteen. Tämän vuoksi Keski-Suomen museo edellyttää, että hankkeessa teetetään arkeologinen inventointi, jossa hankealueen muinaisjäännöspotentiaali selvitetään taustaselvityksen ja maastotutkimuksen avulla inventoimalla potentiaaliset paikat koko hankealueella. Selvitys on tehtävä myös voimajohdon tai kaapelin osalta, mikäli ne eivät sisälly hankeselvityksessä esitettyyn hankealueen rajaukseen. Inventointiraportti on toimitettava Keski-Suomen museoon tarkistettavaksi. Vasta tämän selvityksen myötä saadaan sellainen taustatieto, jonka perusteella hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista arvioida.

18.6.2025

Keski-Suomen museo katsoo, että selvityksen teettäminen ja hankkeen vaikutusten arviointi arkeologiseen kulttuuriperintöön olisi paras tehdä YVA-menettelyn yhteydessä.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Keski-Suomen museo toteaa, ettei hankealueelle sijoitu sellaisia paikallisia, maakunnallisia tai valtakunnallisia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka tulisi huomioida. Sen sijaan hankkeen vaikutukset lähialueen rakennettuun kulttuuriympäristöön ja rakennettuun maisemaan tulee selvittää maakunnallisten ja valtakunnallisten arvojen lisäksi aina myös paikallisten rakennetun kulttuuriympäristön sekä eri hankkeiden yhteisvaikutuksien osalta. Energian tuotantoon liittyvissä hankkeissa maisemakuvan muutos sekä rakennetun kulttuuriympäristön uusien rakennetyyppien ja ominaispiirteiden tuominen perinteiseen maa-seutu- ja metsämaisemaan aiheuttaa muutosta myös rakennetun kulttuuriympäristön ymmärtämiseen alueen sekä seudun maisemakuvassa.

Viitasaaren kaupungin terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että hankkeella on jo hankeselvityksen mukaan mahdollisesti välkevaikutuksia lähiasutukselle. Hankeselvityksen mukaan hankealueen ympärillä voi muodostua yhteisvaikutuksia melun ja välkkeen osalta. Lisäksi Hankeselvityksen liitteenä olevan kartan mukaan Pyöreisen sekä eteläpuolella olevat Haukilan ja Vuorijärvien tuulivoimahankkeet muodostavat yhtenäisen 35 dB melualueen.

Kun huomioidaan Pyöreisen hankkeen ja muiden tuulivoimahankkeen läheisyys ja laajalle leviävät asutukseen ja ympäristöön ja eläimistöön kohdistuvat yhteisvaikutukset olisi tarkoituksenmukaista, että niiden ympäristövaikutukset arvioitaisiin yhdessä. Pyöreisen tuulivoimahankkeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat selvitettyä paremmin YVA-menettelyssä.

Viitasaaren kaupunki katsoo, että maisemallisesti ja visuaalisesti maa-kaapeli on vähävaikutteisempi vaihtoehto verrattuna ilmajohtoihin. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Huopanankosken kylä ja muita maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita sijaitsee noin 5 km säteellä hankealueesta. Näiden olemassaoloa ja vaikutusten merkittävyyden arviointia ei voi väheksyä, sillä ne edustavat sekä kansallista että paikallista identiteettiä ja maisemakuvaa sekä ovat osa arvokasta kulttuuriperintöä.

Vaikka näkymien vaikutuksia ei pidetä yleisesti merkittävänä, on niillä kuitenkin vaikutusta erityisesti asukkaisiin melko laajallakin vaikutusalueella. Hankkeen vaikutuksilla saattaa olla asuinviihtyvyyttä alentavia tekijöitä, joiden merkitystä ei voi ohittaa. Hankkeen ympäristövaikutusten tutkimisella ja arvioinnilla katsotaan olevan merkittävyyttä paikallisten asukkaiden asuinviihtyvyyden, terveyden ja maisemien näkökulmasta, kun tarkastellaan tuulivoimahankkeen kokonaiskuvaa Viitasaaren kaupungin alueella. YVA-menettely tarjoaa myös kokonaisuudessaan avoimen ja läpinäkyvän prosessin, jossa vuorovaikutusten ja vaikutusten kokonaisarviointi on perusteltua.

18.6.2025

Vaikka hanke ei ylitä YVA-asetuksen mukaista kynnysarvoa, Viitasaaren kaupunki katsoo, että hankkeella on sijainnistaan ja vaikutuksistaan johtuen merkittäviä vaikutuksia maisemaan, asutukseen ja kulttuuriympäristöön. Näin ollen hankkeessa tulisi soveltaa YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaikutusten huolelliseksi selvittämiseksi ja osallisten osallistumismahdollisuuksien varmistamiseksi. YVA-menettelyn tarvetta perustellaan myös Pyöreisen tuulivoimahankkeen ja muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksien tutkimiseksi riittävän perusteellisella tavalla.

Metsähallituksella ei ole huomautettavaa asiasta.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Saapuneet lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle vastineita varten. Hankkeesta vastaava on toimittanut 26.5.2025 vastineensa saapuneisiin lausuntoihin. Ohessa vastineosio osin tiivistettynä.

Hankkeesta vastaavan vastine

Keski-Suomen liitto

Hankkeesta vastaava toteaa, että kaavoitusprosessin aikana tarkennetaan maisema-, melu- ja välkemallinnuksia sekä arvioidaan tarkemmin Pyöreisen ja sen lähialueelle sijoittuvien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten tarkempi arvioiminen ei siten itsessään vaadi YVA-menettelyä.

Keski-Suomen museo

Arkeologinen selvitys ja tarkempi vaikutusarviointi tehdään kaavoituksen yhteydessä erillisselvityksenä. Arkeologisen selvityksen yhteydessä maastossa tarkastetaan suunnitellut voimaloiden paikat, rakennettavat tiet sekä siirtolinjan lähialue. Lisäksi tehdään muinaisjäännettäpotentiaalin analyysi koko hankealueesta, missä yhteydessä tarkastetaan lähdeaineistosta tarpeen mukaan aluetta kuvaavat vanhat kartat, maaperäkartat, ns. lidar-aineistot sekä lähiympäristön tunnetut muinaisjäännettökohteet. Selvitysraportti toimitetaan tarkistettavaksi Keski-Suomen museoon.

Arkeologisen selvityksen kattavuus ei ole sidoksissa YVA-menettelyyn ja se voidaan toteuttaa kaavoitusprosessin yhteydessä tarpeeksi kattavasti. Arkeologisen selvityksen ja vaikutusarvioinnin tarkentaminen ei siten vaadi YVA-menettelyä.

Hankkeen vaikutukset lähialueen rakennettuun kulttuuriympäristöön ja rakennettuun maisemaan tullaan selvittämään maakunnallisten ja valtakunnallisten arvojen lisäksi myös paikallisen rakennetun kulttuuriympäristön sekä eri hankkeiden yhteisvaikutuksien osalta. Tämä toteutetaan osana kaavoitusprosessia, eikä vaadi YVA-menettelyä.

Viitasaaren kaupungin terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomainen

YVA-tarveharkinnan mukaan yhteisvaikutukset lähimpien suunniteltujen tuulivoimaloiden kanssa muodostuvat luontoon kohdistuvista vaikutuksista, maisemallisista vaikutuksista sekä erittäin vähäisistä melu- ja välkevaikutuksista. Melun ja välkkeen osalta on arvioitu, että asuin- ja lomarakennuksiin ei kohdistu melun ja välkkeen ohjearvoja ylittäviä yhteisvaikutuksia. Melusta ja välkkeestä johtuvat yhteisvaikutukset kohdistuvat lähinnä Pyöreisen, Vuorijärven ja Haukilan tuulivoimapuistojen lähiympäristön luonnossa liikkuviin ihmisiin.

Kaavoitusprosessin aikana tarkennetaan maisema-, melu- ja välkemallinnuksia sekä arvioidaan tarkemmin Pyöreisen ja sen lähialueelle sijoittuvien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten tarkempi arvioiminen ei itsessään vaadi YVA-menettelyä.

Maisema-, melu- ja välkemallinnuksessa on käytetty tällä hetkellä olemassa olevaa lapatyyppiä, jossa roottorien halkaisija on 175 m. Voimaloiden kokonaiskorkeutena mallinnuksissa on käytetty 300 m, jotta se vastaa luvitettavien voimaloiden korkeutta. Tähän mennessä laaditut maisema-, melu- ja välkemallinnukset on laadittu huomattavasti korkeammalla voimalalla, kuin mitä tämänhetkinen teknologia mahdollistaa. Tällä varmistetaan vaikutusten riittävä kattavuus. Lisäksi melu- ja välkemallinnukset tehdään vielä uudelleen, kun lopullinen voimalamalli on valittu.

Viitasaaren kaupunki

Pyöreisen hankkeen näkemäalueanalyysin mukaan suurin osa hankkeen aiheuttamista näkymistä kohdistuu samoille alueille kuin viereisten hankkeiden näkemäalueet. Pelkästään Pyöreisen hankkeesta aiheutuvia näkemäalueita muodostuu hankealueen lähiympäristöön alle 5 km päähän pienille järville sekä avoimille peltoalueille, joita lähialueella on hyvin vähän. Analyysin perusteella lähivaikutusalueella muodostuu näkymiä valtakunnallisesti arvokkaan Huopankosken rakennetun kulttuuriympäristön alueelle hyvin pieniltä osin alueen reunoille ja keskiosaan ja kyseiset näkymät ovat vaikutuksiltaan vähäisiä. Lähivaikutusalueen maakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin muodostuu ainoastaan hyvin pieniä näkemäalueita yhdestä voimalasta Kytölään.

Maisemavaikutuksien arviointia tarkennetaan kaavoitusprosessin yhteydessä etenkin maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristökohteiden osalta.

Kaavoitusprosessin aikana osallistuminen, vuorovaikutus sekä avoin prosessi toteutuvat samoin, kuin YVA-menettelyssä. Kaavoitusprosessin aikana on mahdollista esittää lausuntoja ja mielipiteitä kaavan kaikissa eri vaiheissa ja lisäksi eri vaiheissa pidetään yleisötilaisuuksia. Yhteisvaikutusten tarkempi arvioiminen tai osallistumisen ja vuorovaikutuksen mahdollistaminen ei vaadi YVA-menettelyä.

KESKI-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää, että Elements Suomi Oy:n Pyöreisen tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta lakia ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017).

Päätöksen perustelut**Sovellettavat lainkohdat**

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVAL 252/2017) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan sovellettavan lain liitteessä 1.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 3 § 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 § 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 3 § 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, joiden yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. Koska nyt kyseessä olevan Pyöreisen tuulivoimahankkeen voimalamäärä ja kokonaisteho ovat alle YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa esitetyn (6 voimalaa, kokonaisteho noin 40,8 MW), tulee harkittavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa. Hankkeen sähkönsiirto on määrä toteuttaa maakaapelilla, jolloin kyseeseen ei tule myöskään YVA-lain liitteen kohta 8 b (vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset, yli 15 km pitkät voimajohdot). Näin ollen hankkeen osalta tulee harkittavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa.

Perustelut***Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne***

YVA-lain liitteen 2 kohdan 1 mukaisesti päätöstä tehtäessä tulee tarkastella hankkeen ominaisuuksia, sijaintia ja vaikutusten luonnetta. Tarkastelussa on otettava huomioon mm. hankkeen koko ja sen yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Lisäksi tulee tarkastella vaikutuksia mm. luonnonvarojen käyttöön ja luonnonympäristön herkkyyteen, vaikutuksia nykyiseen ja hyväksytyjen kaavojen mukaiseen maankäyttöön, luonnonmonimuotoisuuteen sekä ihmisten terveyteen ja vaikutusten laajuuteen ja kestoan.

Pyöreisen tuulivoimapuistoon suunnitellaan kuutta tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on noin 6,8 MW, jolloin hankkeen kokonaistehoksi muodostuu noin 40,8 MW. Lisäksi hankealueelle rakennetaan tiestöä ja muuta tarvittavaa infraa. Hankealueen sisäinen sähkönsiirto on määrä toteuttaa maakaapelein. Tuotantoalue on alustavasti suunniteltu liitettävän alueen vieressä kulkevaan 110 kV voimajohtoon maakaapelin kautta johdonvarsiliityntänä, jolloin maakaapelireitin pituus hankealueelta olisi noin 1 km. Vaihtoehtoisesti tuotantoalue voidaan liittää maakaapelilla noin 7 km etäisyydellä itään sijaitsevaan Viitasaaren sähköasemaan.

Melu, välke ja liikenne

Melumallinnusten perusteella alueella ei tapahdu ohjearvojen ylityksiä. Välkemallinnuksen mukaan yksi asuinrakennus (tarkkailupiste K) sijaitsee alueella, jonne välkettä muodostuu vuosittain 8 tuntia tai enemmän. Tämä kohde täytyy huomioida erityisesti ja tarpeen vaatiessa ottaa välkkeenhallintamenetelmät käyttöön. Melusta ja välkkeestä aiheutuvat vaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan pieniksi. Myös muiden hankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset melun ja välkkeen osalta arvioidaan jäävän vähäisiksi.

Liikenneturvallisuusvaikutukset tulee minimoida kuljetusten huolellisella suunnittelulla. Saavutettavuusselvitys rakentamisen aikaisille kuljetuksille tulee laatia satamasta pystytyspaikalle saakka. Saavutettavuusselvityksen perusteella selviävälle maantielle tarvittaville toimenpiteille (esim. liittymien parantaminen) tulee hakea toimenpiteen suuruudesta riippuen mahdollinen työ lupa. Saavutettavuusselvityksen sisältöä on kuvattu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sivuilla julkaistussa ohjeessa ja tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta -julkaisussa (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Raportteja 10 | 2023).

Maisema, kulttuuriympäristö ja asuminen

Alustavassa ympäristövaikutusten arvioinnissa maiseman nykytila on kuvattu esittelemällä hankkeen vaikutusalueelle (0–30 km) sijoittuvat maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet kartoilla ja antamalla näistä lyhyet kohdekuvaukset. Hankealueen ja vaikutusalueen maiseman nykytilaa, rakennetta, luonnetta ja laatua ei ole kuvattu yleisemmin. Arvoalueiden ja -kohteiden ohella maisemassa ei ole tunnistettu ja kuvattu erilaisia vaikutuskohteita, kuten luonnon, asutuksen, vapaa-ajan ja virkistykseen maisemia.

Maisemavaikutuksen arviointiin on käytetty näkemäalueanalyysia. Alustavan ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön eivät ole merkittäviä, johtuen arvokohteiden etäisyydestä hankealueeseen ja paikallisesta luonteesta. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnin mukaan suurin osa Pyöreisen hankkeen näkemäalueista on yhtenäisiä viereisten hankkeiden – Haukilan, Vuorijärven ja Karhukorven – kanssa, lisäten vain näkyvien voimaloiden määrää näkemäalueilla, erityisesti Pyöreisen hankkeen länsi-, pohjois- ja itäpuolen isojen järvien alueilla (Vuosjärvi, Muuruejärvi, Ylä-Keitele, Keitele).

18.6.2025

Paikkatietopohjaiset näkymäalueanalyysit kuvaavat mihin voimaloita käytössä olevien lähtöaineistojen perusteella voi näkyä ja miten monta voimalaa on yhtä aikaa näkyvissä. ELY-keskus huomauttaa, ettei näkymäalueanalyysi kuitenkaan kerro suoraan maisemavaikutuksen suuruudesta, saati vaikutuksen merkittävyydestä, vaan sitä pitää tulkita muun maisemaselvityksen ja havainnollistamisaineiston kanssa yhdessä.

Pyöreisen hankealue sijoittuu selännealueelle. Selänteen päälle sijoittuvat kokonaiskorkeudeltaan 300-metriset voimalat nousisivat noin 400 metriä ympäröivien järvien pinnan tason yläpuolelle. ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeen lähi- ja välivaikutusalueen (0-10-20 km) avoimilta järvien seliltä hankealueen suuntaan katsottaessa voimalat todennäköisesti erottuisivat maisemassa hyvin-kohtalaisesti, myöskään hämärän ja pimeän aikaisia vaikutuksia unohtamatta. Edelleen hankealueen eteläpuoleiset hankkeet (Vuorijärvet, Haukila) ja pohjoispuolinen Karhukorven alue voimistaisivat niin päivä- kuin pimeänaikaisia vaikutuksia samoille vaikutusalueille. Lisäksi on huomattava, että maisemavaikutukset ovat visuaalisten vaikutusten ohella myös vaikutuksia maiseman luonteeseen ja laatuun. Esimerkiksi Huopanankosken historialliseen koskimaisemaan/virkistykseen ja vapaa-ajan maisemaan kohdistuvia vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin.

Yleistäen voidaan todeta, että tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ovat sitä merkittävämpiä, mitä suurempi on kontrasti tuulivoimarakentamisen ja ympäristön ominaispiirteiden ja/ tai sen osatekijöiden välillä. Maisemaan liittyy myös erilaisia odotuksia ja asenteita suhteessa siellä tapahtuvaan toimintaan ja käyttöön. Virkistykseen ja vapaa-aikaan käytettävän maiseman visuaaliset ominaisuudet ovat korostuneen merkittäviä (esim. Huopanankoski, ympäröivät järviolueet). (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa YM 2024; Tuulivoimalat ja maisema YM 2006).

Ottaen huomioon Pyöreisen hankealueen sijainnin selännealueella, vesistöalueiden (joihin liittyy myös luonnonmaiseman ja kulttuuriympäristön arvoja) ympäröimänä, hankkeesta yksin sekä yhteisvaikutuksena ympäröivien muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat maisemavaikutukset voivat olla merkittäviä (kohtalainen-suuri kielteinen). Vertailukohtana Vuorijärvien (Kannonkoski) tv-hankkeesta Vuosjärven vesistöalueelle aiheutuvan maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu suureksi kielteiseksi.

Alustavaan ympäristövaikutusten arviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti maisemavaikutuksia ja maisemayhteisvaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin. Vaikutusten arvioinnin taustaksi tarvitaan tarkemmat tiedot maiseman ominaisuuksista, arvoista ja herkkyydestä (maisemaselvitys), maisemavaikutuksen suuruudesta (havainnollistaminen laajemmin kuin pelkkä näkymäalueanalyysi) sekä kokonaisarvio maisemavaikutusten merkittävyydestä. Tämä koskee niin Pyöreisen hanketta yksin kuin yhteisvaikutuksia ympäröivien muiden tv-hankkeiden kanssa.

Alueella ei ole asema- tai yleiskaavoja. Aluetta ei ole maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alueeksi, mutta se ei kuitenkaan yllä seudullisesti merkittäväksi hankkeeksi. Pyöreisen tuulivoimahanke lisää jonkin verran vaikutuksia, jos otetaan yhteisvaikutukset viereisten hankkeiden osalta.

18.6.2025

huomioon. Jos vain Pyöreinen toteutuisi, rakennettuun ympäristöön ja asumiseen kohdistuvat vaikutukset olisivat todennäköisesti melko maltillisia. Kulttuuriympäristöön ei synny juurikaan vaikutuksia. Pohjoisin voimala on irrallinen ja tiivistämistä voimaloiden suhteen olisi hyvä tutkia.

Luonto ja lajisto

Hankealueen nykytilan kuvauksessa ei ole tunnistettu lajistoltaan tai luontotyypeiltään erityisen herkkiä kohteita hankkeen vaikutuspiiristä. Tarkastelun perusteella hankealueella on pääsääntöisesti metsätalouskäytössä olevaa metsää tai muuten luonnontilaltaan muuttuneita elinympäristöjä.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota linnustoon ja luontodirektiivin liitteen IV lajeihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseen. Kaavaprosessin yhteydessä tehtävät luontoselvitykset tulee laatia asianmukaisesti noudattaen aiheesta laadittuja ohjeita (mm. Mäkelä & Salo, 2023, Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle) sekä mahdollisia lajiryhmäkohtaisia oppaita. Hankesuunnittelussa on lisäksi syytä pyrkiä hyödyntämään alueella aiemmin laadittuja selvityksiä. Nykytilan kuvausta varten on tehty aineistopyyntö Suomen Lajitietokeskukselle. ELY-keskus muistuttaa, että aineistopyyntö on aiheellista päivittää kaavaprosessin edetessä, jotta käytetty tieto pysyisi ajantasaisena. Linnuston osalta ELY-keskus suosittelee pyytämään BirdLife Suomen TIIRA-tietokantaan tallennettuja havaintoja.

ELY-keskuksen suosittelee noudattamaan Suomen lepakkoyhdistyksen laatimia lepakkokartoitusohjetta (2023). Selvityksissä on syytä huomioida myös mahdolliset lepakoiden saalistusympäristöt, kuten pienvesistöt lähiympäristöineen. Muiden luontodirektiivin liitteen IV lajien osalta tulee tarkastella selvitystarvetta niin liito-oravan ja saukon kuin sudenkorentojen ja kirjoverkkoperhosen osalta. Mikäli alueelta tunnistetaan kyseisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä, joihin rakentaminen voi mahdollisesti vaikuttaa, tulee hankesuunnittelussa varmistua siitä, ettei näiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetä luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin vastaisesti. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että liito-orava kuuluu läheisen Hakovuori-Koljatin Natura 2000-suojelun alueen (SAC, FI0900120) suojeluperusteisiin. Luonnonsuojelulaki (Lsl 34 §) kieltää Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen merkittävän heikentämisen, mikä koskee myös suojelualueen ulkopuolisia toimenpiteitä. ELY-keskus pitää perusteltuna, että hankkeen kaavoituksen yhteydessä selvitetään Natura-arvioinnin tarvetta Hakovuori-Koljatin ja Ylä-Keiteleen Natura-alueen (FI0900119, SAC/SPA) osalta.

Hankekuvauksen mukaan kaavaprosessin yhteydessä on määrä laatia selvitykset hankealueen pesimä- ja muuttolinnustosta, pöllöistä, metsäkanalinnuista ja päiväpetolinnuista. ELY-keskus muistuttaa, että linnustoselvitykset tulee laatia riittävän kattavina ja oikea-aikaisina. Esimerkiksi päiväpetolintujen ja pöllöjen osalta havainnointipäiviä on tarpeen ajoittaa jo soidinaikaan kevättalvelle. Tuulivoiman aiheuttamille häiriöille herkkien pöllöjen osalta selvitysalue on syytä ulottaa myös hankealueen ulkopuolelle. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 yhteydessä laaditun Maakotkien esiintymisen painopistealueiden tunnistaminen Keski-Suomessa -raportin (Jyväskylän

18.6.2025

yliopisto, 2021) mukaan hankealueelle tai sen läheisyyteen näyttäisi piirtyvän maakotkalle potentiaalisesti soveltuvaa elinympäristöä, mikä on syytä huomioida kaavaprosessin yhteydessä laadittavissa selvityksissä. Hankealueelta on lisäksi havaintoja mehiläishaukasta, hiirihaukasta ja kana-haukasta. Alueella laadittavat selvitykset tulee laatia niin, että mahdolliset päiväpetolintujen pesäpuut voidaan tunnistaa tai vaihtoehtoisesti niiden sijaitseminen hankkeen vaikutusalueella voidaan sulkea luotettavasti pois.

Hankealueella ja sen vaikutuspiirissä on useita rakentamattomia erämaisia lampia, jotka voivat soveltua kaakkurin pesimälammiksi. Kaakkuri on luonnonsuojelulailla rauhoitettu (Lsl 70 §), EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, joka on herkkä häiriöille erityisesti pesimäaikanaan. Pesimälampien ympärille on yleisesti suositeltu vähintään 1000 metrin häiriövapaata suojavyöhykettä. Tuulivoiman osalta yleisenä linjauksena on, että kaakkurin pesimäpaikat vähintään tiedostetaan viiden kilometrin säteellä voimalapaikoista. Mikäli pidetään mahdollisena, että kaakkurin ruokintalennot voisivat kohdistua hankealueen yli, tämä tulee huomioida laadittavissa linnustoselvityksissä erillisseurannalla.

Pyöreisen hankealueen eteläpuolella sijaitsevien Vuorijärven ja Haukilan tuulivoimahankkeiden yhteydessä on laadittu tai tullaan laatimaan kuukkelin erillisseurantaa. ELY-keskuksen tiedoissa on kuukkelihavaintoja Pyöreisen hankkeen vaikutuspiiristä ja näin ollen se pitää erillisseurantaa perusteltuna myös kyseisen hankkeen kohdalla. ELY-keskus muistuttaa, ettei kuukkelin esiintymispaikkoja saada selville yleisesti käytössä olevin laskentamenetelmin, vaan tämä vaatii lajikohtaista erillisseurantaa. Työ edellyttää loppukesään ja alkusyksyyn ajoittuvaa ruokintapisteverkoston perustamista sekä äänitrapin käyttöä.

Vesistöt

Hankealueella ei sijaitse pohjavesialueita. Lähteiden osalta tulee kuitenkin ottaa huomioon metsälain 10 §:n ja vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamat kohteet ja selvittää niiden olemassaolo suunnittelualueella.

Pyöreisen tuulivoimahankkeen pääasialliset vesistövaikutukset muodostuvat tiestön, sähkönsiirron ja voimaloiden rakentamisen aikana sekä näiden aiheuttamista pysyvistä muutoksista alueella. Hankesuunnitelmassa ei ole esitetty tarkempia tietoja alueen kuivatustarpeesta, ojitusmääristä tai tierakentamisen määrästä. Karttatarkastelun perusteella maakaapeleiden asentaminen ja/tai hankealueen tiestön lisärakentaminen tai parantaminen edellyttävät useiden norojen, purojen tai ojien ylittämistä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulisikin pyrkiä minimoimaan rakentamisen haitalliset vaikutukset alueen hydrologiaan sekä uomien rakenteeseen. Hankealueen veden pidätyskyky ja alueen virtausreitit tulisi pyrkiä säilyttämään mahdollisimman luonnollisina, ja uomien esteettömyyttä vesieliöille ei tule heikentää (mm. tierumpujen oikeanlainen asennus) vaan mahdollisuuksien mukaan jopa parantaa, jos olemassa olevia rumpuja uusitaan. Purojen ylityksiä työkoneilla tulee välttää. Mikäli vaikutusalueella on vesilain nojalla suojeltuja vesiluontotyyppisiä, tulee huomioida näiden muuttamista/voimajohdon asentamista koskevat vesilain säädökset (kuten 2 luku 5 a § ja 11 §, 3 luku 2 § ja 3 §,

18.6.2025

mahdollinen poikkeusluvan tai vesiluvan tarve). Vähäistä merkittävämmästä ojituksesta tulee tehdä ojitussilmoitus (vesilaki 5 luku 6 §). Erityisesti tulee huomioida myös metsälain 10 § mukainen kohde alueella, eli toimenpiteet eivät saa vaarantaa sen tilaa. Uomien rakenteen ja rantavyöhykkeiden säilyttämiseen tulee kiinnittää huomiota. Riittävän leveät, käsittelemättömät rantojen suojavyöhykkeet auttavat turvaamaan vesielinympäristöjen säilymistä.

Hanke ei saa estää vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttamista, eli heikentää pintavesien ekologista tilaa tai estää vähintään hyvän ekologisen tilan saavuttamista. Hankealueella on useita ei-luokiteltuja vesiä, joiden kautta alueen vedet päätyvät luokiteltuihin vesimuodostumiin. Hankkeen hydrologisia vaikutuksia hillitsevät tapauskohtaisesti soveltuvat vesiensuojelu- ja hallintaratkaisut kuten pintavalutus, kosteikot ja virtaaman viivyttäminen esimerkiksi ojissa, voivat olla mahdollisia keinoja myös hankkeen vesistökuormituksen hallinnassa, ja näiden osalta tulisi laatia suunnitelma hankkeen jatkovalmistelun yhteydessä. Myös työnaikaisen kuormituksen hallintaan tulee kiinnittää huomiota.

Hankealueen läheisimmistä puroista Murtopurolle sekä Huopananpurolle on olemassa Suomen ympäristökeskuksen Purohelmi-hankkeen mallinnusaineistoa uomien muuttuneisuudesta. Huopananpuron eri osien ennustettu habitaatin luonnontilaisuusluokka on 1 eli "suojuarvo vähäinen" tai 2 eli "voimakkaasti heikentynyt". Murtopuron ennustettu luonnontilaisuusluokka (keskitarkka arvio) on pääosin 1 paitsi lähellä Sammalista, jossa se on 3 eli "tila heikentynyt". Kohteiden luonnontila on kuitenkin syytä varmistaa vielä osana pienvesi-inventointia maastossa. Suomen ympäristökeskuksen Vemala-mallin arvion mukaan sekä Huopananpuroon että Murtopuroon tulee nykyisellään silmälläpidettävä määrä ihmistoiminnasta aiheutuvaa fosforikuormitusta, pääasiassa metsätaloudesta ja peltoviljelystä.

Maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutuksista, niiden arviointitavoista ja haittojen lieventämisestä on valmistunut äskettäin raportti (Kropsu, toim. 2025, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus), jota kannattaa hyödyntää hankkeen jatkosuunnittelussa. Vesien tilan osalta mahdolliset yhteisvaikutukset hankealueen läheisimpien vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa ovat arviolta vähäiset, koska muita hankkeita ei ole vireillä samoilla lähivaluma-alueilla.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella arviona on, että asianmukaisella vesienhallinnansuunnittelulla ja tarvittavilla soveltuvilla vesiensuojelurakenteiden ratkaisuilla on vältettävissä hankkeen pintavesiin kohdistamat merkittävät vaikutukset. Hankkeen vaikutuksia pintavesiin tulee kuitenkin selvittää lisää hankkeen jatkovalmistelussa, ja hankkeen mahdollisia vesistövaikutuksia tulee pyrkiä vähentämään soveltuvin keinoin. Hankkeen jatkovalmistelussa tulee varmistua siitä, että hanke ei aiheuta vesilaissa kiellettyjä vaikutuksia hankkeen vaikutusalueella sekä tehdä tarpeen mukaan vesilain mukaiset ilmoitukset tai hakea toimenpiteille vesilain mukainen lupa.

Johtopäätökset

Kun otetaan huomioon edellä todetut seikat ja hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne, hankkeen toteuttaminen ei ennalta arvioiden aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan YVA-asetuksen hankeluettelon, kohdan 7e, hankkeiden ympäristövaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Näin ollen YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaista ympäristövaikutusten tapauskohtaista arviointimenettelyä ei tule sovellettavaksi puheena olevaan hankkeeseen. Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä, tulee YVA-lain mukaisen menettelyn tarve uudelleen harkittavaksi.

Jatkosuunnittelussa huomioon otettavaa

Esitetty vaikutusten arviointi on alustava ja hanketoimijan mukaan kaavaprosessin yhteydessä on määrä laatia syventäviä selvityksiä mm. luonnonolojen osalta. Lisäksi hankevastaava kertoo viranomaislausuntoihin antamissaan vastineissa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on määrä tehdä tarkentavia selvityksiä mm. meluun ja välkkeeseen liittyen. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja tarkentavissa selvityksissä tulee ottaa huomioon edellä sekä muiden viranomaisten lausunnoissa esiin nostetut seikat. ELY-keskus muistuttaa, että kaavoituksen yhteydessä tulee huomioitavaksi myös yhteisvaikutukset muiden alueen tuulivoimaosayleiskaavojen kanssa. ELY-keskus kannustaakin hankkeiden väliseen yhteistyöhön yhteisvaikutusten selvittämiseksi. Lisäksi ELY-keskus haluaa painottaa paikallisten yhteisöjen kuulemisen ja hankkeesta tiedottamisen tärkeyttä myös muutoin kuin viranomaismenettelyn yhteydessä. ELY-keskus muistuttaa, että myös kaavaprosessissa on mahdollista tarkastella useampaa eri hankevaihtoehtoa, ja esittääkin voimalasijoittelultaan tiiviimmän ja yhtenäisemmän hankevaihtoehdon tarkastelemista.

ELY-keskus korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa laadittavat selvitykset tulee tehdä asianmukaisesti huomioiden käytettävissä olevat ohjeistukset ja aineistot. Selvitysten avulla tulee pystyä tunnistamaan hankealueella sijaitsevat herkäät luonnonkohteet ja pienvedet tai riittävästi luotettavasti poissulkemaan näiden esiintyminen hankkeen vaikutuspiirissä. Eri-tyistä huomiota tulee kiinnittää linnustoon sekä luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseen. ELY-keskus pitää perusteltuna kuukkelin erillisseurantaa. Myös mahdollinen kaakkuriin liittyvän erillisseurannan tarve tulee selvittää hankkeen jatkosuunnittelussa. Kaavoituksen yhteydessä tulee selvittää Natura-arvioinnin tarve Hakovuori-Koljatin Natura-alueen osalta ja samalla on syytä tarkastella myös mahdollisia Ylä-Keiteleen Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Vesistövaikutuksia tulee tutkia tarkemmin ja kuormituksen hallinnasta tulee laatia tarkat suunnitelmat hankkeen jatkovalmistelun yhteydessä niin rakentamisen kuin tuotannon ajalta. Hanke ei saa heikentää pintavesien ekologista tilaa tai estää vähintään hyvän ekologisen tilan saavuttamista. Pienvesi-inventoinnissa tulee selvittää metsälain 10 §:n ja vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamat kohteet alueella ja ottaa ne huomioon asianmukaisesti. Näiden tilaa ei saa vaarantaa hankkeen aikana. Huopananpuron ja Murtopuron luonnontilat on syytä varmistaa osana pienvesi-inventointia.

18.6.2025

Tarvittavat ojitusilmoitukset tulee tehdä ja tarvittaessa vesiluvan tarve tulee selvittää hyvissä ajoin.

Viranomaislausunnoissa on nostettu esiin maisemaan, kulttuuriympäristöihin ja arkeologiseen perintöön mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset. Hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä tulee laatia tarkemmat selvitykset viranomaisohjeiden mukaisesti. Maiseman osalta tulee laatia kokonaisarvio maisemavaikutusten merkittävydestä huomioiden niin Pyöreisen hankkeen yksin kuin yhdessä läheisten hankkeiden kanssa aiheuttamat vaikutukset. Maisemaselvityksessä tulee huomioida myös pimeänaikainen näkyvyys ja riittävän laaja havainnollistaminen.

Lopuksi ELY-keskus haluaa muistuttaa ilmastovaikutusten selvittämisen tärkeyttä myös uusiutuvan energian hankkeissa, sillä muun muassa rakentamisen aikaiset vaikutukset voivat usein olla merkittäviä – erityisesti paikallisella tasolla. Arvioinnin tukena voi käyttää esimerkiksi ympäristöministeriön julkaisemaa raporttia *ilmastovaikutusten arviointi YVAssa ja SOVASSA – vaikutusten tunnistaminen ja johdonmukainen käsittely* (Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:18).

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31§).

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 3 §, 11 §, 12 §, 13 §, 37 § sekä liitteet 1 ja 2
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §
Hallintolaki (434/2003) 34 §, 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVAL 37 §). Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea muutosta valittamalla. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 §:n 1 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta ja hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (YVAL 37 § 2 mom.).

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan todisteellisesti tiedoksi hankkeesta vastaavalle ja lähetetään tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Kuulutus sekä kuulutettava päätös ovat kuulutusaikana 24.6.-24.7.2025 yleisesti nähtävillä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi. Tieto kuulutuksesta julkaistaan Viitasaaren kaupungin ilmoitustaululla joko sähköisesti tai muutoin kunnan valitsemalla tavalla.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on hyväksytty/allegirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Sonia González López ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

JAKELU	Elements Suomi Oy, yhteyshenkilönä Elina Huhtinen
TIEDOKSI	Keski-Suomen liitto Keski-Suomen museo Metsähallitus Viitasaaren kaupunki
LIITTEET	Valitusosoitus (toimitetaan vain hankkeesta vastaavalle)
MAKSU	Päätöksestä ei peritä suoritemaksua
LISÄTIEDOT	Sonia González López, sonia.gonzalezlopez@ely-keskus.fi , p. 0295 024 095 Milja Mehtonen, milja.mehtonen@ely-keskus.fi , p. 0295 020 005

Tämä asiakirja KESELY/1135/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/1135/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä González López Sonia 18.06.2025 11:45

Ratkaisija Viljanen Johanna 18.06.2025 12:58